

Averøy kommune
post@averoy.kommune.no

Uttalelse til søknad om tillatelse til landbasert oppdrett på lokalitet Tøfta

Denne uttalelsen er utarbeidet av Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Kristiansund og Averøy i samarbeid.

1. Regelverk for landbasert oppdrett

Nytt lovverk for landbasert oppdrett er på trappene fordi det som er har for store svakheter. Alle nye landbaserte fiskeoppdrettsprosjekt er derfor stoppet i påvente av det nye lovverket. Allerede igangsatte prosjekter (slik som Tøfta-prosjektet) får fortsette. Som følge av manglene i lovverket er det desto viktigere at innspill fra høringsprosessene blir vektlagt.

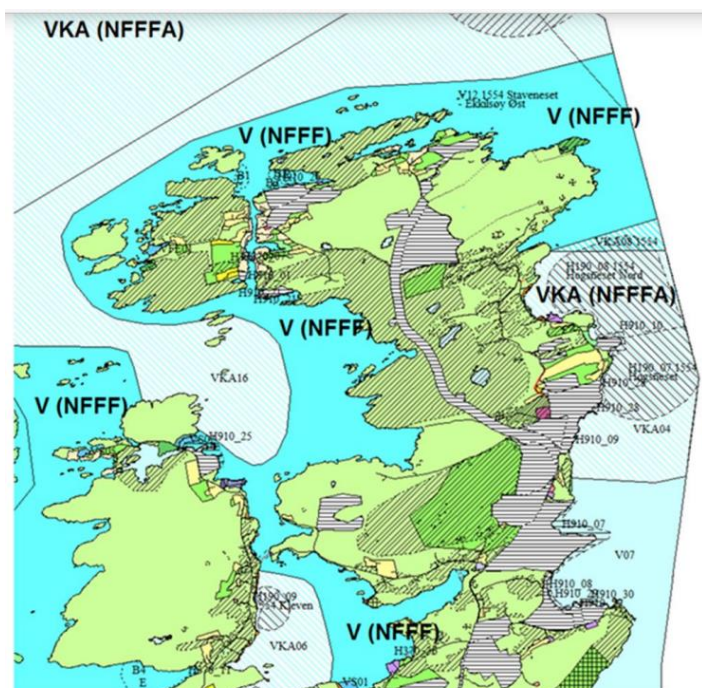
Vi har merka oss at spørsmålet om et anlegg likt Tøfta har vært i tingretten for å avgjøre om dette er en søknad om landanlegg i henhold til nåværende, mangelfulle lovverk.

Nærmeste oppdrettslokalitet ligger mindre enn 2000 meter fra Tøfta. Et sjøanlegg på Tøfta vil være nærmere anlegget på Hogsneset enn det som går fram av nasjonale retningslinjer. Med utslippsløsninga på Tøfta mener vi at det er nødvendig å praktisere samme avstandskrav også for landanlegget.

2. Etablering av landbasert fiskeoppdrett på Tøfta vil være i strid med gjeldende sjøområdeplan.

Ifølge den interkommunale sjøområdeplanen for Nordmøre for perioden 2016-2028 er området rundt Stavneset ikke regulert til akvakulturformål, men regulert som et V(vern) NFFF (Natur, Ferdsel, Fiske og Friluftsliv) område ment for «bruk og vern av sjø med tilhørende strandsone». Dette er vist i kartutsnittet under.

Reguleringsplanen godkjent av departementet i november 2019 er delvis overlappende med sjøområdeplanen når det kommer til areal i sjøen. Vanninntak, avløp og kan hende molo ligger trolig utenfor reguleringsplanen og er ikke i samsvar med sjøområdeplanen. Sjøområdeplanen er veldig klar på at akvakultur ikke er tillatt.

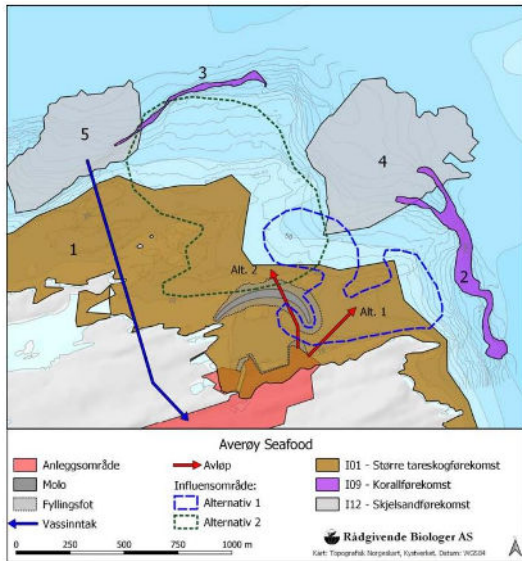
**Kommuneplanens arealdel for planperioden 2016-2028
Sjøområdeplan**

Etablering av landbasert fiskeoppdrett på Tøfta vil i høyeste grad påvirke natur, ferdsel, friluftsliv og fiske i strandsone og sjø, og dermed være i strid med gjeldende sjøområdeplan (Referanse 1).

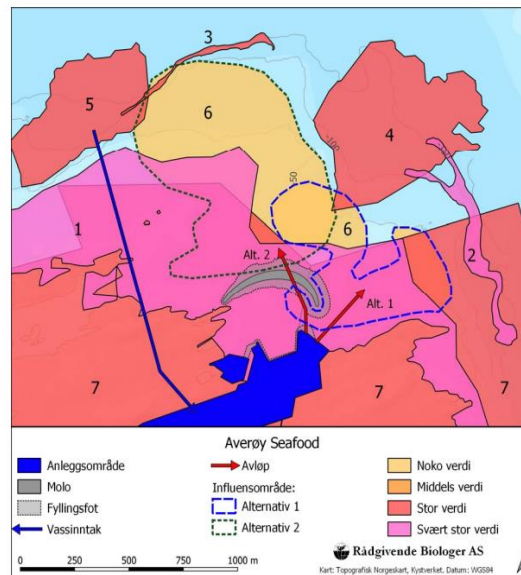
3. Konsekvensutredningen har mangler

Ifølge naturmangfoldloven § 8 og 9 (Referanse 2) skal det utarbeides et godt vitenskapelig kunnskapsgrunnlag om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Det skal legges stor vekt på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Dette gjelder særlig betydelige og irreversible effekter. I dette prosjektet inngår det irreversibelt tap av marint mangfold som koraller, rødlistearter, tareskog samt store mengder svaberg, for å nevne noe. Det legges liten vekt på irreversible effekter i konsekvensutredningen. Dette tilsier at viktige elementer i intensjonen med § 8 og 9 i naturmangfoldloven ikke er innfridd.

Konsekvensutredningen er videre inkonsekvent og mangler beregninger angående usikkerhet. Søker påpeker i konsesjonssøknaden at det i det marine miljøet utenfor Stavneset finnes arter av stor verdi (eksempelvis koraller, tareskog, skjellsand) og at det kan være betydelig potensiale for forurensning (s.51 dokumentasjonsvedlegg til søknaden). Søker konkluderer likevel med at tap av naturmangfoldet vil ha liten betydning. Dette fordi en svært liten del av området vil bli påvirket av forurensningen. Hvordan man har kommet fram til denne konklusjonen? Dette kommer ikke tydelig fram i søknaden. Tvert imot viser figurene under at betydelige deler av influensområdet inneholder naturtyper med stor verdi.

Figur 17. Oversikt over viktige naturtyper i tiltaks- og influensområdet. Tal markerer avgrensede lokaliteter i kart jf. tabell 6.

Figur 19. Verdikart for naturmangfold.

Søker innrømmer i sitt avsnitt om usikkerhet ved vurderingene (s.51 i dokumentasjonsvedlegg til søknaden), at kunnskapen om naturmiljø og det biologiske mangfoldet er bedre enn kunnskapen om effekten av tiltakets innvirkning. Det brukes vage og generelle beskrivelser i søknadens avsnitt om usikkerhet. For hvordan skal man kunne forklare at arter med stor verdi som dekker en betydelig del av influensområdet har liten betydning? I følge §22 i forskrift for konsekvensutredning (Referanse 3) skal de viktigste usikkerhetsfaktorene ved utredningen gjøres greie for. Dette er ikke utført.

Det faktum at dette er et anlegg med nyutviklet teknologi (s. 37 i dokumentasjonsvedlegg til søknaden) innebærer i seg selv usikkerhet og risiko. Slike pilotprosjekter gjennomføres som oftest i småskala nettopp på grunn av betydelige usikkerheter og stor risiko. Disse forholdene er ikke nevnt i konsekvensutredningen.

4. Det stilles spørsmål til vurdering av strømningsmålinger og risikovurderinger basert på vurderingen av disse.

I dokumentasjonsvedlegget til søknaden refereres det til målinger av strømforhold i resipienten ved utvalgte havdyp. Disse strømningsmålingene viste vanntransport både i østlig og vestlig retning (s. 41 i dokumentasjonsvedlegg til søknaden). I videre dokumentasjon vedørende virkning av utslipp (s.42) argumenteres det med dominerende vanntransport i vestlig retning og trolig rask fortykning i vannmassene. Progressivt vektordiagram (Straumrapport 3283, Figur 12) viser at det er vekslende strøm ved 4 og 12 m dyp og at det er betydelig mer bevegelse av vannmassene østover enn vestover. Bare ved bunnen er det mer bevegelse vestover enn østover. Hvordan er det da mulig å konkludere med at utlippene hovedsaklig spres mot vest/nordvest? Det argumenteres med at vannstrømmen fra anlegget i dårlig vær hurtig vil pulveriseres mot land i opprørt hav og fortyknes før den når oppdrettsanleggene i Bremsnesfjorden (dokumentasjonsvedlegg, s 47). Hva med perioder når værforholdene er gode? Hvordan vil utlippene kunne spres da? Det er ikke utført noen modellering av strømningsforløpet for det planlagte utslippet. Hvordan spiller f.eks. årstidsvariasjoner og værforhold inn? Hvis risikovurderingene tar utgangspunkt i et tynt/feil vurdert datagrunnlag, hva er da disse risikovurderingene verdt?

5. Miljøbelastningen vil bli betydelig

28 merder med 300.000 fisk i hver merd skal gi en årsproduksjon på 30.000 tonn slakteklar fisk. Avløpsvannet fra driften er estimert til 13.000 m³/min. Dette er mer enn 3 ganger mer enn den normale vannføringen i Driva. Søker oppgir en rensegrad på 63% av partikulært materiale. Avløpsvannet er planlagt sluppet ut på 10 meters dyp, rett ved Stavneset. Dette betyr et årlig utslipp av nitrogen og fosfor på henholdsvis 950 og 80 tonn, noe som tilsvarer det årlige kloakkutslippet fra 80% av hele befolkningen i Møre og Romsdal, rett i fjæresteinene ved Stavneset. Dette betyr også mer enn en dobling av utslipp fra akvakulturdrift i Bremsnesfjorden. Utslippet fra Tøfta vil bli på størrelse med utslipp fra de største sjøbaserte oppdrettslokalitetene i landet. For disse sjøbaserte anleggene kreves det periodevis brakklegging for å redusere belastningen på miljøet. I Dokumentasjonsvedlegget

(side 3) beskrives det at anlegget skal gjennomgå en koordinert brakklegging på en måned, og at fisken bruker 11 måneder på å vokse.

I et så stort anlegg som planlagt på Tøfta vil det kreve tid å slakte 30.000 tonn fisk, tømme anlegget og vaske det ned, før perioden for brakklegging starter. I tallene gitt ovenfor ser det ikke ut som det er beregnet tid til denne jobben som vil kreve tid for et anlegg med angitte størrelse. Det stilles spørsmål ved om dette lar seg gjennomføre, og må vurderes opp mot anleggets økonomiske, tekniske og fiskehelsemessige risiko.

Et av hovedargumentene for å etablere landbaserte oppdrettsanlegg har vært å unngå forurensning i sjø. Denne intensjonen vil ikke bli innfridd på Tøfta slik dette anlegget er prosjektert.

Nitrogenmengden som går i sjøen tilsvarer at 3 møkkatankvogner på 10m³ blir tømt i fjorden hver time hver dag hele året. Et slikt utslipp vil alle andre enn fiskeoppdrettere bli straffa for. Fiskeoppdrettere bør heller ikke få lov.

6. Prosjektet mangler renseteknologi/bærekraftfokus

I henhold til naturmangfoldloven §12 skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i teknikker og driftsmetoder som gir de beste samfunnmessige resultater. Det prosjekterte anlegget på Tøfta er ikke designet for streng/full gjenvinning av avfallsstoffer. Spesielt fosfor er en knapp ressurs, og det forventes at det om få år vil bli mangel på dette grunnstoffet. Ved å slippe næringsstoffene til sjø, gjøres disse utilgjengelig for videre utnyttelse. Teknologi for å gjenvinne næringsstoffene fra landbasert oppdrett er på markedet i dag (Referanse 4 og 5), men en slik løsning er ikke valgt for dette anlegget. Utslipp i slike betydelige mengder som det er søkt om her er et godt eksempel på mangelfull bærekraftsfokus og vil således være i strid med §12 i naturmangfoldloven (Referanse 2).

7. Mulig verneområde

På FNs naturtoppmøte COP15 i Montreal i desember i fjor ble det vedtatt å verne 30% av all natur på land innen 2030. Norge har bidratt til denne intensjonsavtalen. I Norge ligger vi dårlig an. Kun 3,6% av kyst og havområdene våre er vernet i dag. Naturavtalen retter oppmerksomheten på både vern og restaurering. Mye kystareal i Norge er allerede endret på en slik måte (irreversibel) at restaurering ikke er mulig. Tøfta og sjøsonen rundt som består av naturtyper med høy verdi, hører definitivt hjemme i en verneplan. Det er nødvendig å sette nye utbyggingsplaner på vent inntil det foreligger en nasjonal verneplan for kysten.

8. Allmenningsareal

En del areal, særlig langs sjøen og i fjellet, har preg av å være allmenningsareal. Et slik areal eies av alle og ingen. Svaberga vest for Stavneset er et typisk slikt areal med sterkt allmenningspreg. Selv om det fins en grunneier til arealet, så er det ikke dermed sagt at denne grunneieren har alle rettigheter til grunnen. Allmennheten vil ha tilgang til arealene helt uavhengig av grunneier. Hvor sterk en slik allmenningsrett er kan ingen vite før det er testa ut. Vi har fått en slags forståelse av at allmennheten vil fortsette å bruke allmenningen i dette området. Det kan i tilfelle forstyrre anleggsvirksomhet i betydelig grad. Vi tror ikke det er særlig lurt å utfordre allmennheten på dette.

Tidligere uttalelse

Naturvernforbundet sendte også uttalelse til saken ved tidligere høring. Vi ber om at den uttalelsen også blir tatt med.

Med hilsen

Øystein Folden
Fylkessekretær

Astrid Straumbotn
Styremedlem

Referanser

- 1: [ku-sjoarealplan-averoy-25042017.pdf](#)
- 2: [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\) - Lovdata](#)
- 3: [Forskrift om konsekvensutredninger - Lovdata](#)
- 4: [Hvordan rense avløpsvann for 98 prosent fosfor? | VANytt.no](#)
- 5: [Resirkulerende akvakultursystem – Wikipedia](#)

Kopi:

Statsforvalteren i Møre og Romsdal